

Unios krav I

Mellomoppgjøret 2021

Onsdag 21. april 2021 kl. 12.00

Unio viser til HTA kapittel 6, pkt. 6.2, rapport fra TBU 25. mars 2021, TBSKs rapport fra 2021, PSU-rapport og tilleggsrapport om lønnsutvikling for undervisningspersonalet og vedlagte inntektspolitiske uttalelse fra Unio.

Hele samfunnet er avhengig av å beholde bemanning og kompetanse i velferdsstaten, noe som har blitt ytterligere tydeliggjort gjennom et år med pandemi. Det er vekselvirkningen mellom de verdier som skapes i offentlig og privat sektor som bidrar til høy verdiskaping og høy sysselsetting i hele samfunnet. Rekrutteringsutfordringene i offentlig sektor er nå så store at det bidrar til at velferdstjenestene og samfunnet vårt ikke fungerer slik befolkningen må kunne forvente.

Kapasiteten blir truet og tjenestene blir dårligere når vi ikke klarer å rekruttere og beholde ulike yrkesgrupper med høyere utdanning. Derfor må lønnsutviklingen for ansatte med høyere utdanning i kommunesektoren være høyere enn i industrien fremover, slik at offentlig sektor blir i stand til å beholde, mobilisere og rekruttere tilstrekkelig antall kvalifiserte ansatte.

Unio viser til at lønnsveksten i KS-området i 2020 havnet 0,5 prosentpoeng under frontfaget, og betydelig lavere enn andre områder i privat sektor som varehandel og finans. Dette er ikke akseptabelt.

Lønnsgapet mellom offentlig og privat sektor er størst for ansatte med høyere utdanning. Undervisningsstillinger i skolen har i tillegg hatt en vesentlig lavere lønnsutvikling enn øvrige stillinger i kommunal sektor og i resten av samfunnet. De siste to årene har dette særlig rammet undervisningsstillinger med 5 års høyere utdanning eller mer. Samtidig viser statistikk fra SSB at en betydelig andel av de som underviser i skolen mangler godkjent lærerutdanning. Det er bred enighet om at det er mangel på helsepersonell med høyere utdanning i primærhelsetjenesten, spesielt sykepleiere. SSB sine beregninger viser at mangelen på helsepersonell vil øke i takt med den demografiske utviklingen.

Når stadig flere tjenester med økt kompleksitet forventes ivaretatt av kommunene, forsterker dette utfordringsbildet fremover. Det er avgjørende at kommunesektoren fremstår med attraktive arbeidsplasser som satser på, anerkjenner og verdsetter høy kompetanse.

Både lavt lønnsnivå og vesentlig lavere lønnsutvikling, sammenlignet med andre yrkesgrupper med lik utdanningslengde, har en likelønnsdimensjon som ikke bidrar til å løse rekrutteringsutfordringene blant ansatte med høyere utdanning i kommunesektoren.

Økonomiske krav

Unio krever en økonomisk ramme som innebærer en kompensasjon for etterslepet fra 2020 og at ledere og stillingene i kapittel 4, gruppe 2, prioriteres med høyere sentrale tillegg, som gir en klar reallønnsvekst. For å sikre at vi beholder ansatte med høyere utdanning i sektoren, vil Unios krav utformes med tydelig prioritering av dem med lengst ansiennitet for alle stillingsgrupper.

Unio krever at årets oppgjør må være begynnelsen på et lønnsloft for ansatte med høyere utdanning som må følges opp i kommende tariffoppgjør.

Unio viser til sammenhengen mellom de ulike protokolltemaer partene ble enige om gjennom Meklerens møtebok i sak 2019-013, og senere forhandlinger mellom KS og Unio samt meklingsprotokoller fra 2020-oppgjøret mellom KS og Utdanningsforbundet og KS og Norsk Sykepleierforbund. Unio kommer tilbake til dette under forhandlingene.

Unio tar forbehold om nye og endrede krav.

Vedtatt i Unios styre 9. mars 2021

Unios inntektspolitiske uttalelse 2021

Unions medlemsgrupper, som alle har gjort en ekstraordinær innsats under pandemien, må få uttelling i årets lønnsoppgjør. Arbeidsgivere i stat, kommuner og helseforetak har et spesielt ansvar for rekruttering og lønnsnivå for sine egne ansatte. Flere av Unios yrkesgrupper har lavt lønnsnivå og store lønsmessige etterslep. Dette må rettes opp innenfor en fleksibel praktisering av frontfagsmodellen. Modellens handlingsrom må utnyttes.

Vaksinering vil bringe oss ut av krisa. Utsiktene for norsk økonomi er mer optimistiske, mange virksomheter gjør det godt selv om mange sliter. Forbruksveksten i år og neste år ventes å ta igjen mye av det tapte. Lønnsdannelsen må normaliseres raskest mulig. Arbeidsledigheten er fortsatt rekordhøy. Den må bekjempes på bred front. Norsk økonomi vil fortsatt kreve omfattende stimulerings tiltak for å unngå enorm sløsing med arbeidskraft og kapital. Vi trenger en «aktiv stat». Vi må finne en god balanse mellom å stimulere «det gamle» og hjelpe fram «det nye». Norge har finanspolitiske muskler til å sikre de permitterte inntekt og virksomhetene evne til å stå igjennom smitteverntiltakene og den vanskelige tiden etterpå. De valg vi gjør på vei ut av krisa vil være avgjørende for om vi klarer å sikre folk arbeid og inntekt, og videreutvikle vår samfunnsmodell.

Vi har nå en historisk mulighet til å framskynde det grønne skiftet. Ikke alt vil eller bør bli som før. Sysselsettingspolitikken, næringspolitikken og utdannings- og kompetansepolitikken må stimulere til omstilling, kompetanseheving og grønn vekst. Vi trenger et kraftig løft for å hjelpe fram ny virksomhet og nye arbeidsplasser i privat- og offentlig sektor. Offentlig sektor må brukes aktivt, og helsevesenet må styrkes slik at vi ikke havner i samme situasjon ved neste krise. Kommunene må kompenseres og stimuleres slik at de kan sysselsette flere.

Vi kan komme raskere ut av krisa

Store deler av verden vil fortsatt slite med økonomisk stagnasjon før de internasjonale vaksineprogrammene får effekt og økonomien igjen vil ta seg opp. Den finanspolitiske responsen på krisa var denne gangen raskere og mer effektiv enn under finanskrisen. Likevel forventes lavkonjunkturen hos våre handelspartnere å vedvare i flere år. Arbeidsledigheten er meget høy, og ulikhetene øker sterkt. SSB anslår BNP-veksten hos våre handelspartnere til 5,4 pst i 2021 og 4,2 pst i 2022. Dette må ses på bakgrunn av et anslått fall på hele 6 pst i 2020. Oljeprisen ventes bare å øke svakt sammenliknet med nivået i 2020.

Opphenting kan gå raskere i Norge. Vi har stor økonomisk handlefrihet gjennom oljefondet som gjør det mulig å komme raskere ut av krisa enn andre land. Stortinget har vist stor vilje til å sikre permitterte inntekt og hjelpe virksomheter gjennom krisa. SSB anslår et fall i fastlands-BNP på 3 pst i 2020, det er betydelig lavere enn tidligere anslag. Under krisa har folks kjøpekraft i stor grad blitt opprettholdt. Ting vi før brukte penger på har ikke vært tilgjengelig, det har gitt økt etterspørsel på andre områder og økt sparing. Lave renter stimulerer forbruket og boligmarkedet. Og ikke minst kanaliseres mye av husholdningenes etterspørsel mot tjenester levert i Norge, noe som gir mindre lekkasjer gjennom grensehandelen. Dette bidrar til å dempe fallet.

SSB anslår at fastlands-BNP vil vokse med over 3½ pst både i 2021 og 2022 og dermed innhente mye av fallet i koronaåret 2020. Usikkerheten er derimot fortsatt stor, særlig pga. mer smittsomme virusvarianter, og nye runder med hel eller delvis nedstengning vil utsette den økonomiske opphenting. Arbeidsledigheten er rekordhøy og anslås å feste seg på et høyere nivå enn før pandemien. Det kreves derfor ytterligere tiltak for å stimulere økonomien.

Styrket konkurranseevne gir grunnlag for et godt oppgjør

De siste sju årene har reallønnsveksten vært svært lav, noe høyere de to siste årene. Produktivitetsveksten i industrien tok seg opp før pandemien og TBUs tall viser at industriens konkurranseevne har styrket seg betydelig de siste årene. Store deler av industrien har klart seg bra under pandemien. For deler av næringslivet ellers har imidlertid smitteverntiltakene gitt ny krise, svak lønnsomhet og stor usikkerhet.

Unio vil imidlertid også peke på at store deler av næringslivet har hatt kraftig omsetningsvekst. Husholdningenes forbruksmønstre har endret seg, men samlet volum viser kraftig oppgang i år og neste år. SSBs prognoser tilsier at lønnsdannelsen vil komme raskere tilbake til normalen etter koronakrisa enn etter finanskrisa i 2008 og etter oljeprisfallet i 2014, gitt at vi klarer å håndtere smitten.

Unio forventer at årets tariffoppgjør må gi lønnsmessig uttelling for våre grupper som lojalt har holdt seg innenfor frontfagsramma i 2020, mens andre tok ut mer. Det må sikres god reallønnsvekst. Det er nødvendig for at ansatte i offentlig sektor skal slutte opp om frontfagsmodellen.

Vi må unngå at arbeidsledigheten fester seg – det vil særlig ramme ungdommen

Koronakrisa er så alvorlig at det er riktig å bruke store penger fra oljefondet for å komme oss raskt ut av krisa. Alt annet ville være uansvarlig, det ville true arbeidsfolks inntekt og

bedriftenes overlevelse og svekke verdiskapingen, omstillingsevnen og velferden på lang sikt.

Arbeidsledigheten ser ut til å feste seg på et høyere nivå etter krisa. Den rammer særlig ungdom og det er stor fare for at mange vil slite lenge med å finne jobb. Det tilsier at utdanningskapasiteten økes, at kompetansehevende tiltak brukes i langt større grad enn det som har vært vanlig og at arbeidsmarkedstiltakene styrkes. Investering i utdanning er den beste investeringen for framtida.

Vi bør unngå skattelettelser som del av krisepolitikken. Tiltak på utgiftssiden gir bedre effekt for produksjon og sysselsetting. Skattelettelsene de senere årene har svekket den årlige finansieringen av velferdstjenestene med 35 mrd. kroner. Det har skjedd i en situasjon hvor mangelen på f.eks. sykepleiere har økt og det er en urovekkende stor andel ansatte uten godkjent utdanning innen omsorgs-, oppvekst- og utdanningssektoren.

Norge har stor økonomisk handlefrihet i finanspolitikken, det gir oss en mulighet til å komme raskere ut av krisa. Vi må imidlertid være forsiktige med å bruke disse musklene til å bygge opp igjen alt det gamle. Krisepolitikken må innrettes mot omstilling og fornyelse, kunnskap og kompetanse og miljø og bærekraft.

Petroleumssektoren spiller i dag en avgjørende rolle i norsk økonomi. En for kraftig nedtur på kort tid vil ramme oss hardt. Vi burde hatt en plan for styring av nivået på framtidige oljeinvesteringer som sikrer en jammere investeringsaktivitet, men som over tid innebærer en faktisk nedtrapping. Planen må ta hensyn til at klimagassutslippene i Norge skal halveres innen 2030 og at markedene begynner å snu ryggen til fossil energi.

Norske sjøfolk erstattes i økende grad av billig utenlandsk arbeidskraft. Unio krever at norske lønns- og arbeidsvilkår skal gjelde på norsk sokkel og i norske farvann. Det vil sikre like konkurransevilkår slik at norske sjøfolk kan konkurrere om arbeidsplassene i havrommet.

UH-sektoren baserer seg i økende grad på at forskningsprosjekter dekkes av utenlandske, midlertidig ansatte forskere, stipendiater og post.doc., ofte på lavere lønnsvilkår enn sine norske kolleger. Unio minner om at fast ansettelse er hovedregelen og at det er kompetanse og ikke etnisk bakgrunn som er utgangspunktet for den enkeltes lønns- og arbeidsvilkår.

Det grønne skiftet haster

CO₂-utslippene skal halveres innen 2030. Vi når ikke målet med dagens klimapolitikk. Vi trenger et forpliktende utslippsbudsjett med en ambisiøs plan og konkrete forslag. CO₂-avgiften må hvert år fram til 2030 økes langt mer enn det som har vært vanlig til nå. Økningen må omfatte alle sektorer, også avgiftene på fossilt drivstoff til biler. Det er viktig med sterkere tiltak tidlig i dette tiåret.

Vi trenger en aktiv stat for næringsomstilling og det grønne skiftet som skaper nye jobber og ivaretar viktige fordelingshensyn. Skal vi klare å bruke krisa til et løft for fornybarsatsingen og annen landbasert virksomhet, må politikken innrettes slik at ikke all kapital trekkes mot oljesektoren. Norsk vannkraftforsyning må oppgraderes. Det bør sette inn store midler på å få fram et omfattende program for havvind på norsk sokkel, solenergi på sjø, hydrogen, fangst og lagring og andre fornybarprosjekter. Dette må skje i tett dialog med forsknings- og utdanningsinstitusjoner og ivareta FN's bærekraftsmål, ikke bare knyttet til klima, men også til økosystemer og til hav og marine ressurser. Leverandørindustrien og maritim næring må være en partner for staten i fornybarprosjekter på sokkelen og på land. Som oljenasjon har vi et særlig ansvar for å få fram vellykkede prosjekter på karbonfangst og lagring, noe som vil

være avgjørende for at vi skal klare å nå klimamålene. CO2-fangst må realiseres både i Brevik og på Klemetsrud.

Hovedavtalene på KS-området, i Staten, Spekter og Virke har fått inn bestemmelser som sier at bærekraftsmålene skal inngå som en del av partssamarbeidet. Nå må bærekraftsmålene og klima inn i trepartssamarbeidet på nasjonalt nivå gjennom faste møter i Arbeidslivspolitisk råd.

Staten må også øke sitt engasjement som risikoavlaster og investor for å få fram nye oppstartsselskaper o.l. Det må satses kraftig på videre elektrifisering av fergetrafikken og kysttrafikken generelt.

Beredskapen må styrkes og grunnbemanningen økes

Korona-pandemien har vist i hvor stor grad offentlig- og privat sektor er avhengige av hverandre. Manglende vilje til å prioritere helsesektoren over tid gjorde at samfunnet måtte stenges ned når pandemien traff Norge. Kapasiteten i helsevesenet er fortsatt styrende for dimensjoneringen av smitteverntiltakene. Dette setter fortsatt viktige deler av velferdssamfunnet, som barnehager, skoler, barnevern m.m. overfor store utfordringer.

Nedstengingen i mars i fjor og flere nye runder med strenge smitteverntiltak, har vist at helseberedskapen fortsatt er for dårlig og at sykepleiermangelen Unio har påpekt i en årrekke har store samfunnsmessige konsekvenser.

Nødvendig bemanning og utstyr manglet da pandemien traff landet, og kommunene har fått ansvar for håndtering av pandemien uten god nok tilgang på ressurser i form av penger, kompetanse og personell. Unio mener at det må investeres betydelig i helsesektoren, både i personell, kompetanse, systemer, utstyr og bygg. Det er god beredskap i å øke andelen heltidsstillinger for å redusere antall ansatte med flere arbeidsforhold. Unio mener videre at det trengs en ny organisering av helsetjenestene som sikrer hele stillinger, stabil bemanning og sømløse tjenester.

Kommunene må få midler til en styrking av de forebyggende helsetjenestene, habilitering og rehabilitering, smittevernberedskap og til økt grunnbemanningen i helse- og omsorgstjenesten samt i skoler og barnehager. Videre må staten ha tilgang på nok utstyr for å håndtere kriser, som blant annet et større lager av smittevernutstyr og medisiner nasjonalt.

Politiet må ha riktig kapasitet og riktig kompetanse for å håndtere kriser og beredskap, enten det er å gjeninnføre indre Schengen grensekontroll eller oppfølging av brudd på smittevernlovgivningen.

Kompenser den enkelte kommune fullt ut

Kampen mot smittespredningen foregår i kommunene. Den enkelte kommune må få kompensert de økte utgiftene og inntektsbortfallet de har i forbindelse med koronapandemien fullt ut.

Kommunesektoren må videre på samme måte som etter finanskrisa, gis en sentral rolle i motkonjunkturpolitikken og kampen for å gjenreise sysselsettingen. De siste årene har kommunesektoren pga. stramme økonomiske rammer skapt få nye arbeidsplasser. Kommunene må få midler til å framskynde vedlikehold og nybygg, til å framskynde digitaliseringen av offentlig sektor og til å styrke det generelle tjenestetilbudet. Dette må

komme i tillegg til kompensasjon for utgifter og inntektsbortfall knyttet til koronakrisa. Kommunepengene må komme fram til de som står i førstelinjen.

Det vedtatte kommuneopplegget for 2021 er for stramt, det vil gå ut over kjernetjenestene utdanning, helse og omsorg. Et stramt kommuneopplegg vil også bidra til å forlenge den økonomiske krisa og gjøre det vanskeligere å bekjempe den høye arbeidsledigheten. Etterslep og oppgaver som er satt på vent eller som må gjennomføres på langt mer kostbare måter pga. smitteverntiltak, vil også gi kommunene store ekstrakostnader i år. Dette må kompenseres.

Offentlig sektor er avgjørende for den samlede verdiskapingen

Det siste året har privat sektor ropt på felleskapet og penger fra oljefondet, indirekte har de bedt om økte skatter. Unio har tatt kraftig avstand fra næringslivsledere som under koronakrisa har advarer mot at offentlig sektor skal bli for stor. Det er ingen motsetning mellom privat og offentlig sektor. Hva offentlig sektor skal levere er derimot et politisk valg. Vi velger hvor stor offentlig sektor skal være etter hvilke oppgaver som bør utføres av det offentlige. Skatter påfører oss ikke et tap, men bidrar til å frigjøre ressurser slik at vi får gjort fellesoppgavene. Unio mener at koronakrisa har avslørt at dimensjoneringen av offentlig sektor på flere områder har vært for svak.

ABE-kuttene har svekket beredskapen og det forebyggende arbeidet og gjort kampen mot koronapandemien vanskeligere. Folkehelseinstituttet (FHI) har hatt en sentral og viktig rolle under pandemien. Regjeringens kraftige budsjettkutt i FHI for noen år siden i tillegg til de årlige ABU-kuttene, førte til nedbygging av viktige funksjoner, svekket beredskap og lavere kapasitet i smittevernarbeidet når det virkelig trengtes. Håndtering av utbruddet er avhengig av en begrenset gruppe nøkkelpersonell med spesialistkompetanse.

Ansatte i offentlig sektor leverer gode tjenester som er avgjørende for den samlede verdiskapingen i samfunnet. En kunnskapsbasert og omstillingsdyktig offentlig sektor er et viktig konkurransefortrinn for norsk næringsliv, avgjørende i taklingen av store kriser som koronapandemien og sentral for privat sektors evne til omstilling og nyskaping. Her står Unios yrkesgrupper helt sentralt. Fordi endringene skjer raskere enn før, vil det i større grad enn tidligere være nødvendig å fornye og øke kompetansen gjennom hele yrkeskarrieren. Det må legges bedre til rette for samarbeid mellom arbeidsliv og utdanning på alle nivåer, samtidig som det må etableres gode systemer for organisering og finansiering av etter- og videreutdanning.

Når privat sektor er i alvorlig krise, vil bedriftene erfaringsmessig bruke mindre på forskning og utvikling i lang tid framover. Staten bør derfor øke sin andel av den samlede forskningen. Unio mener at den statlige forskningsinnsatsen bør utgjøre 2 pst av BNP fram til 2030 for å bidra til omstilling og det grønne skiftet. Samtidig må universitetenes og forskningsinstituttenes grunnfinansiering styrkes.

Utdanning og kompetanse skal lønne seg – frontfagsmodellen må praktiseres mer fleksibelt

Unio kjemper for at utdanning og kompetanse skal lønne seg bedre. Det er avgjørende for kvaliteten på de tjenestene som hele samfunnet er avhengig av. Offentlig sektor må tilby konkurransedyktige lønns- og arbeidsvilkår og gode tjenestepensjonsordninger. Ifølge TBU tjener kommunalt ansatte 95 000 kroner mindre enn ansatte i industrien. Stat, kommuner og helseforetak må i større grad verdsette utdanning, kompetanse og ansvar, bekjempe

verdsettingsdiskriminering, arbeide for likelønn og kompensere for ulempe, belastning og risiko. Det er også store rekrutteringsproblemer i store deler av offentlig sektor.

Offentlig arbeidsgivere har et særlig ansvar for å bekjempe verdsettingsdiskriminering i et kjønnsdelt arbeidsmarked. Det trengs tiltak på tvers av sektorer i arbeidslivet hvis vi skal sikre likelønn mellom kvinner og menn. Dette er også et politisk ansvar.

Det foregår en diskusjon om frontfagsmodellen. Modellen strekker ikke til for å bekjempe verdsettingsdiskriminering på tvers av sektorer, for å heve lønnsnivået der det åpenbart er for lavt eller for å ta igjen dokumentert etterslep i lønnsutviklingen for store grupper som f.eks. for lærere. Frontfagsmodellen kan også gjøre det vanskelig å rekruttere og beholde arbeidstakere med høyere utdanning. Unio mener at frontfagsmodellen må praktiseres mer fleksibelt og at det er rom for dette samtidig som frontfagsmodellens gode effekter for norsk økonomi kan videreføres. Modellens handlingsrom må utnyttes.

I årets mellomoppgjør er det flere forhold som tilsier at Unios grupper skal komme godt ut. Offentlig sektor var nærmest alene om å holde seg innenfor frontfagsramma i kriseåret 2020. Flere av utdanningsgruppene har lav lønn og store etterslep. Lønn må brukes for å løse rekrutteringsproblemer og bekjempe verdsettingsdiskriminering. Det er derfor nødvendig at mellomoppgjøret 2021 sikrer kjøpekraftforbedring og at resultatet i offentlig sektor blir høyere enn frontfagsramma.

Fullt fradrag for fagforeningskontingent

Den norske arbeidslivsmodellen er kjernen i den norske modellen. Koronakrisa har vist hvor avhengige vi er av hverandre, hvor avhengige vi er av en stor og effektiv offentlig sektor og hvor viktig arbeidslivsmodellen er for å få oppslutning om viktige beslutninger i en krisetid.

En viktig forutsetning for den norske arbeidslivsmodellen er høy organisasjonsgrad og høy reell oppslutning om norske tariffavtaler som grunnlag for lønn, pensjon og arbeidsforhold. Forskning viser at fagforeningsfradraget, gjennom økt andel organiserte, bidrar til å øke produktiviteten i virksomhetene. Unio krever at det gis fullt fradrag for fagforeningskontingent.

Solidariske pensjoner

Unio ønsker tariffestede kollektive pensjonsordninger i store, brede og solidariske fellesskap.

I februar 2020 brøt forhandlingene om pensjonen for de som har særaldersgrense sammen. Regjeringen var ikke villig til å sikre særalders-gruppene gode livsvarige pensjoner innenfor rammen av en levealdersjustert modell, slik pensjonsavtalen av 3. mars 2018 allerede hadde lagt til grunn. Kort tid etter viste regjeringen at de egentlig hadde en annen agenda da de foreslo å oppheve plikten til å fratruke ved særaldersgrensen. Dette har økt usikkerheten om pensjonene for titusener av fagorganiserte og vil stille arbeidsgivere i stat, kommuner og sykehus overfor umulige tilretteleggingsoppgaver. Unio ber Stortinget avvise et forslag om å oppheve plikten. Unio vil ta initiativ til å ta opp igjen forhandlingene etter stortingsvalget forutsatt at dette vil gi rettferdige og gode livsvarige pensjoner for de med særaldersgrense.

Pensjonsreformen krever at vi står lenger i arbeid for å få en god pensjon. Denne muligheten må bli reell for alle. Myndigheter og arbeidsgivere må tilrettelegge for helsefremmende arbeidsmiljø og seniorpolitiske tiltak. Partene må se på tariffiltak som virker positivt på arbeidstakernes helse og jobbengasjement. Arbeidsgivers plikt til å betale sykkelønn må også gjelde ansatte over 67 år.

Pensjonistene har hatt reell inntektsnedgang fem av de siste seks år, til tross for at Stortingets intensjon har vært at pensjonistene skulle hatt halvparten av den reallønnsvekst arbeidstakerne har hatt. Unio støtter stortingsflertallet som vil endrer dagens regulering av alderspensjonene til et direkte gjennomsnitt av lønns- og prisveksten og at dette gjøres for alle år, ikke bare inneværende år.

Lønns- og prisutviklingen

TBU anslår i sin februar-rapport (se sammendrag i vedlegg) den gjennomsnittlige årslønnsveksten i NHO-bedrifter i industrien til 2¼ prosent i 2020. Det er mer enn et halvt prosentpoeng mer enn den kommuniserte ramma på 1,7 prosent fra frontfaget. TBU-anslagene viser 2 prosent lønnsvekst for arbeidere og 2¼ prosent for funksjonærer i industrien.

TBU anslår årslønnsveksten i 2020 til 1,8 prosent for statsansatte, og 1¾ prosent for ansatte i helseforetakene. Årslønnsveksten i det statlige tariffområdet ekskl. forsvaret er 1,4 prosent. Vekst i faste og variable tillegg bidrar til økt årslønnsvekst i staten med 0,4 prosentpoeng.

Konsumprisene steg med 1,3 prosent fra 2019 til 2020. Kraftig fall i elektrisitetsprisene trakk prisveksten ned.

TBU anslår i sin februar-rapport en konsumprisvekst på 2,6 prosent i 2021. SSBs siste anslag fra desember 2020 var på 2,5 pst. Det er særlig høyere elektrisitetspriser og høyere råoljepris som trekker opp anslaget på KPI-veksten i 2021. Usikkerheten i anslagene er først og fremst knyttet til utviklingen i elektrisitetsprisene og i kronekursen, samt de videre konsekvensene av koronakrisa.

Unios overordnede føringer:

- Unio krever at utdanning, kompetanse, ansvar og risiko skal verdsettes bedre lønnsmessig
- Unio krever at årets mellomoppgjør gir klar reallønnsvekst for de med høyere utdanning
- Det legges til grunn at kravene tilpasses de enkelte tariffområders situasjon
- Der avtalesystemet tilsier det, kan generelle prosentvise tillegg prioriteres.
- Unio krever at det gis fullt skattefradrag for fagforeningskontingent